

AMERIKANSKI SLOVENEK

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

STEVILKA 5.

JOLIET, ILLINOIS, 12. DECEMBRA 1916

LETNIK XXVI

V enem tednu ujetih nad 70,000 Rumunov.

Generala Mackensen in Falkenhayn sta poraženemu sovražniku povsod za petami.

I GRŠKA PRETI ZAVEZNIKOM.

Na laški fronti slabo vreme. Nič važnih novic z drugih bojišč.

Rim, 7. dec. — Sledeče poročilo o podjetjih na avstrijski fronti je objavil vojni urad danes:

"Na Krasu se je topniška delavnost nadaljevala včeraj. Zvečer je sovražnik poskušal dva zaporedna napada severovzhodno od Griča 208. Bil je odbit.

"Sovražni pomorski zrakoplovi so spuščali bombe v Oglejskem okraju. Ena ženska je bila usmrčena in en otrok ranjen. Stvarne škode ni bilo. V povračilo so naši zrakoplovi bombardirali sovražnikovo zrakoplovsko lopo pri Podreki in postajo pomorskih zrakoplovov blizu pomoča v Trstu. Učinki so bili smatranji za izdatne. Naši zrakoplovi so se povrnili nepoškodovani."

Na Krasu topniški dvoboji.

Rim, 8. dec. — Današnje naznanilo vojnega urada pravi:

"Na trentinski fronti, kjer dolgotrajno sneženje ovira vojaška podjetja, so bili samo majhni patrolni spopadi. Na Krasu so bili silni topniški dvoboji, vključno s močnemu deževju. Ponoči smo odbili sovražnikov napad severno od Hudegloga."

V gorah sneži.

Rim, 10. dec. — Uradno poročilo glede bojevanja z Avstriji pravi: "Topniška delavnost je bila ovirana v goratih krajnih vsled močnega sneženja, ali bila je zopet silna v okolišju vzhodno od Gorice in na Krasu."

Makedonska fronta.

Berlin, 7. dec. — Poročilo generalnega štaba o vojskovanju na makedonski fronti se glasi: "Blizu Tarnove, v okrožju reke Černe, so bili Srbi pregnani iz postojanke, v kateri so se ustanovili predvčeršnjim. Šest častnikov in petdeset mož je bilo ujetih.

"V nizavi ob Strumi so se britanski oddelki umeknili pred bolgarskim obrambnim streljanjem. Britanci so poskušali približati se postojankam

jugozapadno in jugovzhodno od Sereša."

Srbi odbili napad.

Pariz, 8. dec. — Vojni urad je nocoj objavil sledeče poročilo glede Makedonije:

"V noči od 6. na 7. dec. so nemško-bolgarske čete podjele silen protinapad na srbske postojanke blizu Stravine, vzhodno od reke Černe. Trije zaporedni naskoki so bili ostro odbiti po naših zaveznikih.

"Slabo vreme dne 7. dec. je oviralo vojaška podjetja."

Rumunska fronta.

London, 7. dec. — Nemški pohod skozi Rumunijo se nadaljuje.

Von Falkenhaynove in von Mackensenove armade tvorijo skoro ravno črto od Braševa umik odrezan, in da je bilo včeraj ujetih 18,000 Rumunov. Naznanilo se glasi:

"Fronta generala von Mackensena: Naše prodiranje čez linijo Bukurešt-Ploesti je bilo tako naglo, da rumunske čete v soteskah južno od Braševa, v prelazih Predeal in Aitschans, niso utegnile uteci o pravem času. Na svojem begu so zadele ob avstro-nemške oddelke in bile potisnjene proti severu. Večji del jih je že ujet.

"Med gorami in Donavo se zasledovanje nadaljuje. Deveta armada je ujeta nad 10,000 mož.

"Ob reki Alt je doletela rumunske čete, odrezane v zapadni Rumuniji, njih neizogibna usoda. Polkovnik Szilvay je dne 6. dec. prisilil sovražnika k vdaji. Deset bataljонов, en skadron in 6 baterij, skupaj 8,000 mož s 26 topovi, je položilo orožje."

Padeč Bukurešta.

London, 7. dec. — Amsterdamski poročevalec Reuterjeve agenture je brzojavil sledeče uradno berlinsko poročilo o padcu Bukurešta:

"V torek ob 10:30 dopoldne je bil generalštabni stotnik Lange poslan kot parlamentar (posrednik) k poveljniku v Bukureštu s pismom od feldmaršala von Mackensena, zahtevajočim predajo trdnjave. Drugo pismo je obveščalo poveljnika, da bodo začeli streljati, če se ne vrne parlamentar v 24 urah.

"Stotnik Lange se je vrnil pred potekom tega časa z naznanilom, da je vrhovni poveljnik ruske donavske armade odklonil sprejetje feldmaršala von Mackensenovega pisma, češ da Bukurešt ni trdnjava, ampak odprto mesto.

Ni utrjeno mesto.

"Poveljnik je izjavil, da ni niti o-

boroženih trdnjav, niti čet, določnih za obrambo, in da ni niti guvernerja, niti poveljnika. Stotnik Lange je odgovoril, da je kakovost Bukurešta kot trdnjave dokazana in taki izgovori ne bodo ovirali nemških vojaških podjetij.

"V sredo zjutraj so škadroni konjiške divizije gen. grofa Schmettowa vzele v posest trdnjavo (fort) na severni fronti, dočim so deli 54. vojnega zbora udarili naprej in vzeli linijo trdnjav od Chiajine na zapadni fronti do Odaila na severni fronti. Sovražna pehota se je upirala, ali je bila kmalu premagana.

Z veseljem pozdravljeni.

"Iz južne smeri so prodrli deli donavske armade skozi pas trdnjav v mesto, ne da bi zadeli ob odpor.

"V mesto prihajajoče čete so bile navdušeno sprejete in s cveticami okrašene. Feldmaršal von Mackensen se je peljal v svojem avtomobilu v kraljevski grad, kjer je bil tudi sprejet s šopki."

18,000 ujetnikov.

Berlin (brezlično v Sayville), 8. dec. — Veliki glavni stan poroča danes o razvoju položaja na Rumunskem, da je bil rumunskim četam v soteskah južno od Braševa umik odrezan, in da je bilo včeraj ujetih 18,000 Rumunov. Naznanilo se glasi:

"Fronta generala von Mackensena: Naše prodiranje čez linijo Bukurešt-Ploesti je bilo tako naglo, da rumunske čete v soteskah južno od Braševa, v prelazih Predeal in Aitschans, niso utegnile uteci o pravem času. Na svojem begu so zadele ob avstro-nemške oddelke in bile potisnjene proti severu. Večji del jih je že ujet.

"Med gorami in Donavo se zasledovanje nadaljuje. Deveta armada je ujeta nad 10,000 mož.

"Ob reki Alt je doletela rumunske čete, odrezane v zapadni Rumuniji, njih neizogibna usoda. Polkovnik Szilvay je dne 6. dec. prisilil sovražnika k vdaji. Deset bataljонов, en skadron in 6 baterij, skupaj 8,000 mož s 26 topovi, je položilo orožje."

Nemški guverner v Bukureštu.

Amsterdam, 9. dec. — Poročajo, da je bil generalštabni stotnik Lange poslan kot parlamentar (posrednik) k poveljniku v Bukureštu s pismom od feldmaršala von Mackensena, zahtevajočim predajo trdnjave. Drugo pismo je obveščalo poveljnika, da bodo začeli streljati, če se ne vrne parlamentar v 24 urah.

"Stotnik Lange se je vrnil pred potekom tega časa z naznanilom, da je vrhovni poveljnik ruske donavske armade odklonil sprejetje feldmaršala von Mackensenovega pisma, češ da Bukurešt ni trdnjava, ampak odprto mesto.

70,000 ujetnikov.

London, 9. dec. — Nemški zavezniki v Rumuniji pridobivajo od dne do dne več ozemlja. Povsod na 200 milj dolgi fronti v vzhodni Valahiji se rumunske čete umikajo.

V zadnjem tednu je prišlo 70,000 ujetnikov v roke gen. Mackensena in gen. Falkenhayna.

"Izgube na mrtvih in ranjenih so sorazmerne," pristavlja naznanilo.

V istem času so nemški zavezniki uplenili 184 topov in 120 strojnih pušk. Ostali vojni plen je nepreračunljiv.

Več tisoč rumunskih vojakov je bilo ujetih v past včeraj, ko je deveta nemška armada pod gen. Delmingsingonom porazila divizije, ki so poskušale uteci od Predeala proti jugovzhodu. Nagli umik Rumunov je prisilil Ruse, da so opustili postojanke, obdržane v tej krajini.

Ruska fronta.

Petrograd, 7. dec. — Vojni urad je danes objavil sledeče poročilo o podjetjih na nemški fronti:

"Blizu gozda severno od vasi Šelov je sovražnik osvojil majhen del naše postojanke. Iznegli smo ga s protinapadom.

"V okolici Garbuzova in Gunalovje je sovražnik izsilil svojo pot v del naših razdejanih obklopov. Prepodili smo ga, nakar smo popravili našo postojanko.

"V gozdih Karpatih smo vsa podjetja ustavili, ker je gosta megla ovirala topniško streljanje."

Brezuspešni napadi.

Berlin, 8. dec. — Uradno naznanilo glede vojaških podjetij na ruski fronti pravi:

"Fronta princa Leopolda: Ruski napadi na fronti ob Dvini so se izjalovili. "Južno od Vidzov so bili sovražni oddelki, ki so prodrli v eno naših prednjih postojank, takoj izgnani."

Francoska fronta.

Berlin, 7. dec. — Generalni štab poroča o dogodkih na zapadni fronti: "Armada skupina nemškega prestolonaslednika: Na zapadnem bregu reke Meuse smo včeraj po topniški

"VOJNI KABINET" NA ANGLEŠKEM.

Sestava nove vlade uradno naznanjena. Novi ministri pozdravljeni z novimi upi.

LLOYD-GEORGE KOT DIKTATOR.

Novi prvi minister za najodločnejše nadaljevanje vojne.

London, 10. dec. — Uradno je bila naznanjena nocoj sestava nove "vojne vlade", ki sestoji iz sledečih članov: Premier (prvi minister), David Lloyd-George.—Lordpredsednik kronskega sveta, earl Curzon.—Minister brez portfelja, Arthur Henderson.—Minister brez portfelja, lord Milner.—Zakladniški kancelar, Andrew Bonar Law, ki bo ob enem voditelj v zbornici prostakov, a ni dolžan, redno se udeleževati sej vojnega kabineta.

Balfour za Greya.

Med drugimi člani nove vlade, ki ne pripadajo vojnemu kabinetu, so:

Lordkancelar, sir Robert Finlay.—Državni tajnik notranjih stvari, sir George Cave.—Državni tajnik zunanjih stvari, Arthur J. Balfour.—Vojni minister, earl Derby.—Državni tajnik za Indijo, Austen Chamberlain.—Predsednik trgovske borze, sir Albert Stanley.—Delavski minister, John Hodge.—Prvi lord admiraltva, sir Edward Carson.—Municipijski minister, dr. Christopher Addison.—Blokadni minister, lord Robert Cecil.

priljubljeni zavzeli francoske okope na Griču 304, jugovzhodno od Malancourta, in osvojili vrh griča. Pet častnikov in 190 mož smo ujeli. V sled napada na sovražne linije na Mrtvega moža griču so naši oddelki dovedli enajst ujetnikov."

Francozi poročajo uspehe.

Pariz, 8. dec. — Vojno ministrstvo naznanja s francoske fronte:

"Na fronti ob reki Somme je topniška delavnost prav živahna v odseku Bouchavesnesa in pred Biachesom.

"V Apremontskem gozdu so davi Nemci prodrli v nekatere naše obklope ali v živahnem protinapadu so jih naše čete takoj prepodile.

"Na levem bregu reke Meuse smo izgnali sovražnika iz okopov na vzhodnih slemenih Griča 304, ki jih je bil osvojil dne 6. dec."

Strašni dnevi.

London, 8. dec. — Reuterjeva brzojavka z dne 4. dec. pravi:

Venizelosovi ujetniki so bili danes pretvojeni iz državniške zbornice v Averovo ječo. Po štirje so bili vklepani vkup in srdita množica jim je sledila.

Grška preti zaveznikom.

Amsterdam, 9. dec. — Grška je obvestila ententne zaveznike, da jim ne dovolijo nobenih pripustov več, in da bo vsako nadaljnjo zahtevo smatrala za vzrok vojni, tako poroča budimpeštanski časopis "Az Est". List pristavlja, da prihaja vest iz Sofije.

Sneg v Švici.

Bern, 7. dec. — V planinah je padlo izredno mnogo snega. Železnice in soteske so zasažene. Brzovlak Milan-Pariz je običal v snegu.

Nemčija grozi z blokado.

Washington, D. C., 7. dec. — Iz uradnega nemškega vira je prišla danes vest, da namerava Nemčija v kratkem začeti vojno s podmorskimi čolni v večji meri, nego kdaj poprej. Mogoče je, da se razglasi blokada (zaprtija) čez Anglijo in Francijo ter porabi flotilja podmorskih čolnov kot blokadno brodogje. Ta vest dopolnjuje iz Berlina v slučaju pogreznjenega britanskega parnika "Arabia" dospelo noto, v kateri zavzema nemška vlada stališče, da je bila "Arabia" zavezniška transportna ladja. Ob enem pa izjavlja, da je pripravljena, iz nasprotnega dokaza, če ga poda zavezna vlada, izvajati posledke.

Nemška nota.

Washington, D. C., 7. dec. — Nemška vlada izvaja v svoji noti, naslovljeni na državni department glede parnika "Arabia", pogreznjenega v Sredozemskem morju dne 6. nov, da gre v resnici za ladjo z vojniki v službi An-

gle. Tako ladjo da je smatrati za pomožno križarko in z njo ravnati kot s tako.

"Deutschland" doma.

Berlin, 10. dec. (Brezlično v Sayville.) — Trgovinska submarinka "Deutschland" je po nenavadno nagli vožnji dospela do ustja reke Vezre.

S prihodom v nemško luko je "Deutschland" srečno dokončala svojo drugo oceansko vožnjo vključno s sovražnim zalezovanjem in drugim nevarnostim, ki so ji pretile. Za drugi povrat je potrebovala po odhodu iz New Londona 21. nov. samo 19 dni, štiri dni manj nego za prvi povrat, ki ga je izvršila v 23. dneh. Prva vožnja od Združenih Držav je trajala 16, druga 21 dni. Vrednost naklada, ki ga je zvela "Deutschland" s seboj na svojem drugem povratu, cenijo na najmanj dva milijona dolarjev. Poleg tega je prinesla uradno pošto washingtonskega nemškega poslanstva v Berlin.

Bojna ladja "Suffren" pogreznjena.

Pariz, 8. dec. — Bojna ladja "Suffren" je pogreznjena izza 24. nov. Pomorski minister misli, da se je z moštvom vred potopila.

Bojna ladja "Suffren" je odrinila 24. nov. iz pomorske postaje Lorient v Sredozemsko morje.

"Suffren" je bila 12,750 ton velika in je imela posadko 730 mpz. Bila je 410 čevljev dolga in l. 1899. spuščena na morje.

Udeležila se je bombardiranja v Dardanelah.

Veseljje v Berlinu.

Berlin, čez London, 7. dec. — Padeč Bukurešta, naznanjen tujak včeraj, je bil obhajan na sličan način, kakor lanske zmage v veliki ofenzivi proti Rusom.

Veselo se je zavladala med množicami po cestah, in radostnim krikom ni bilo ne konca ni kraja.

Časopisi govorijo o zavzetju Bukurešta kakor dogodku prve važnosti, zlasti vsled moralnih in političnih učinkov. Osvojitev glavnega mesta rumunskega smatrajo za dokaz ententnim zaveznikom o brezupnosti njih vojaških načrtov.

Ameriška varnost.

Baltimore, Md., 8. dec. — Nad 90,000 oseb je bilo tekom zadnjih 20 let po železniških vlakih in lokomotivah usmrčenih pri križanju tirov, tako se začena statistika, ki jo je danes predčital Marcus Dow, glavni agent za "Safety First Federation", na letnem zborovanju iste. Nadalje je izjavil, da pripada večina usmrčenecv delavskemu sloju, blizu železnice stanujočim osebam.

V ponajveč slučajih gre za nezgode na železniških tirih, po katerih hoditi je prepovedano.

PROTEST PROTI PROGONU BELGIJCEV.

Združene Države poslane Nemčiji noto glede deportacije Belgijcev k prisilnemu delu.

V NEMSKIH KROGih SE JEZILJO.

Pravijo, da so Združene Države zakrivilje nevljudnost.

Washington, D. C., 8. dec. — Državni department je nocoj objavil noto Nemčiji s protestom proti deportaciji ali progonu Belgijcev za prisilno delo, češ da to nasprotuje vsem predločim slučajem in človeškim načelom mednarodnih običajev.

Nota je bila brzojavljena opravliliku Grew v Berlin 29. nov., to je dne, ko je poslanik Gerard govoril o predmetu s predsednikom Wilsonom, z navdnilom (da naj prečita noto nemškemu kancelarju osebn).

Državni urad se je odločil formalno protestirati proti okrutnemu ravnanju z Belgijci po neuspšni prizadevi od strani opravliliku Grew, neformalno obvestiti berlinski urad zunanjih stvari, da deportacije neugodno vplivajo na nevtrale, zlasti na Združene Države.

Razgorčenost v nemških krogih.

Washington, D. C., 9. dec. — V vladnih krogih berlinskih so mnenja, da so Združene Države zakrivilje nevljudnost s tem, da so objavile svoj protest proti deportaciji. Belgijcev, ki so ga naslovile na Berlin in dale neformalno izročiti državnemu kancelarju Bethman-Hollwegu po opravliliku Grew. V prvi vrsti da Združene Države nikakor niso upravičene, podati tak protest, pravijo, kajti belgijske zadeve so v rokah Španije in ne Amerike. Drugič da ni navada, da kaka vlada objavlja neformalne diplomatske dopise, vzemzi, če sta o tem sporazumljeni oboje vladi, in to v tem slučaju ni bilo. Nadalje se ni dospel nemški odgovor. Mnogo vladneje da bi bilo, pravijo v nemških vladnih krogih, če bi državni department počakal na odgovor, predno je objavil svoj protest, tako da bi se oba dokumenta objavila ob enem.

Deželna prohibicija.

Washington, D. C., 8. dec. — Prohibicijsko vprašanje so danes v senatu izražali kar najostreje, ko je senator Sheppard iz Texasu predlagal, razpravljati o predlogi, ki hoče prepovedati ne samo trgovino z alkoholnimi pijačami, marveč tudi izdelavo istih.

Atlas — zastoj!

Ročni atlas ali barvane zemljevide vseh držav in dežel celega sveta, obsegajoč 40 strani 7x5 palcev velikosti, pošljejo na zahtevo zastoj vsakemu naročniku "Amer. Slovence", če pošlje celotno naročnino dva (\$2) dolarja.

Ta ročni atlas je velezanimiv, zlasti v teh burnih časih. V njem je 32 barvanih zemljevidov, vsa mesta na svetu, katera imajo nad 100,000 prebivalcev, ter vse države in vse dežele na svetu, velikosti ameriških držav in držav celega sveta, kakor tudi število njih prebivalcev.

Poslajte naročnino (\$2.00) takoj in omenite, da Vam paj pošljemo ročni atlas. **Uprava "Amer. Slov."**

DENAR V STARO DOMOVINO

posljemo skozi najzanesljivejše bančne zavode. Tam izplača denar c. kr. pošta.

Posljemo tudi brzojavnim potom kolikorkoli ldo želi poslati, od najmanjše (5 kron) vsote do tisocev kron. Brezlično-brzojavne pošiljate dosepejo naravnost v Avstrijo in se izplačajo v 5 do 10 dneh. Vse tozadevne izvirne pobotnice bomo prejeli, ko bo pošta zopet poslovala.

Vsaka beseda pri naslovu za brzojav stane 65c, poleg tega se računa tudi za številke, namreč: 200 kron sta dve besedi posebej. Tako stane brzojav, ki bi bil za: Uredništvu Slovence, Ljubljana, Kranjsko, Avstrija, 200 kron, — kar obsega 7 besed po 65c, je \$4.55.

Za tisoče kron stane brzojav istotoliko, kot za samih 5 kron. Poleg spodaj navedenih cen se mora poslati še za brzojav, kolikor pride od besed in števil. Danes pošljemo: 10 K za...\$1.50 | 100 K za...\$13.00 25 K za...\$3.75 | 1000 K za...\$129.00 50 K za...\$6.75 | 5000 K za...\$645.00 Vsako pošiljatev garantiramo.

AMERIKANSKI SLOVENEK bančni oddelček, 1006 N. Chicago St. JOLIET, ILL.

Photo by American Press Association from Medem.

S FRANCOSKIMI TOPNIČARJI PRI VERDUNU.

Izstreljek 155 milimetrov, kakršne rabijo Francozi za svoje velike obrambne topove na fronti pred Verdunom. Topničarji so opremljeni s krinkami proti plinu in z znakami na zapestni členih, po katerih se usmrčenci isto- vetijo ali spoznajo.

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen 1. 1891. Prvi, največji in edini slovenski-katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba Inkomp. 1. 1899. v lastnem domu, 1006 N. Chicago St. Joliet, Illinois. Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina: Za Združene države na leto \$2.00 Za Združene države za pol leta \$1.00 Za Evropo na leto \$3.00 Za Evropo za pol leta \$1.50 Za Evropo za četrt leta \$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ. Dopolni in denarne pošiljave naj se pošiljajo na: AMERIKANSKI SLOVENEK Joliet, Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznaujo POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo. Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays by the SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO. Incorporated 1899. Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 11. dec. — "Zahvaljujem se vam za lepo Spominsko knjigo vaše fare sv. Jožefa, katero zmiraj prebiram in mi je v največje veselje, ker v njej vidim najlepšo cerkev slovensko v Ameriki. Tako se glasi stavek iz pisma, dosepelega iz St. Francis, Wis., v naše župnišče. Ali že imate tudi Vi omenjeno Spominsko knjigo? Če jo želite poslati komu kot božično darilo, jo še lahko dobite v našem župnišču ali pa v tiskarni Am. Sl. Stane samo \$1.00.

— Društvo sv. Cecilije se pripravlja, da razveseli naše občinstvo, ki je vneto za gledališke predstave, z lepo igro koncem predpusta. — Izobr. in podp. društvo Triglav uprizori Fr. Meškotovo igro "Mati" na odru Sternove dvorane dne 7. jan. 1917.

— Pogreb g. Janeza Stukla. Naš Radeckijev veterani, g. Janez Stukel, ki je bil zbolel od žalosti vsled smrti cesarja Franca Jožefa in je umrl zadnje sredo popoldne, kakor smo zadnjič poročali, je bil pokopan na slovenskem pokopališču sv. Jožefa v soboto popoldne. Vest o njegovi smrti se je bila hitro raznesla po vsej naselbini. Umrl je v hiši svoje hčere, gospe Katarine Judnich, 1125 North Hickory street, kjer je živel po smrti svojega sina Johana. Bojloval je za pljučnico samo osem dni. Še dan pred smrtjo je ho-

Joliet, Ill., 8. dec. — Članom društva sv. Petra in Pavla št. 66 J. S. K. J. se tem potom naznanja, da bo imelo društvo svojo letno sejo v nedeljo, dne 17. decembra. Na tej seji se bo volil odbor za l. 1917 in več važnih zadev bo na dnevnem redu te seje. Vsi člani so povabljeni, da se udeležijo. Z bratskim pozdravom Anton Barbich, tajnik.

POKOJNI G. JANEZ STUKEL.

tel vstati in iti na obisk h g. Johnu Grahku, svojemu zetu, kjer je bil vedno gostoljubno sprejet. V sredo popoldne 15 minut po 2. uri je mirno zaspa na vekomaj v Gospodu, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Ko je ležal v krsti na mrtvaškem odru v Judnichovi hiši, so prihajali podnevi in ponoči brezštevni kroglice. Pogrebni izprevod, ki se je vršil pod vodstvom pogrebniške trvdke A. Nemanich & Sin, se je pomikal od hiše žalosti do slovenske cerkve, v kateri je služil črno sv. mašo Rev. Joseph F. Stukel, pokojnikov vnuk, in potem na slovensko pokopališče sv. Jožefa. V izprevodu je bilo dvajset dvovrzelnih zaprtih vozov (hackov), v katerih so se vozili sorodniki in drugi sožalniki. Pokojnik zapušta tri živeče sine in pet omoženih hčera; četrti sin John je umrl lani poleti. Živeči sinovi so gg. Joseph Stukel, farmar v Montani, bivajoč čez zimo v Jolietu; Jacob Stukel, Chisholm, Minn., in Matthias Stukel, Milwaukee, Wis. Hčere so: Mrs. Anna Grahek, Mrs. Mary Zelnikar, Mrs. Katherine Judnich, Mrs. Helen Mutz in Mrs. Agnes Kožuh. Vsi ti so bili pri pogrebu navzoči, kakor tudi mnogi vnuki in vnučkinje ter drugi sorodniki.

Pokojni g. Janez Stukel je bil rojen 24. jun. 1. 1829 v Petrovi vasi pri Črnomlju v Beli Krajini. Kot dvajsetleten mladenič, je bil potrjen k vojakom, kjer je po takratni postavi služil dvanajst let. S svojim polkom — pešpolk št. 17 — je prepotoval celo Ogrsko in Sedmograško, in sicer peš, ker takrat še ni bilo železnic. Polk je bil nato premeščen v Benečijo, katera je bila takrat še avstrijska dežela. Marširali so iz Ogrskega čez Ptuj, Maribor, Celje in Ljubljano v Trst, odotpa s s parnikom v Benetke. Prihodnje leto (1851) je bil med drugimi pozvan tudi 17. pešpolk, da je napravil mir v papeževi državi. V znak zahvale je sprejel takratni sv. Oče Pij IX. vse vojake v avdijenci; v gručah po petdeset so hodili k njemu, in ko je ena gruča odšla, so prišli drugi na vrsto. Za spomin je podaril sv. Oče vsakemu vojaku mašno knjžico in svetinjico. — Prišedši po dvanajst letih domov na dopust se je Mr. Stukel poročil s Katarino Grahek l. 1862. Ker mu je pa žena umrla še isto leto, se je kmalu oženil drugič. V tem zakonu se mu je rodilo sedem otrok. Leta 1881 mu je umrla druga žena; toda on ni hotel dolgo "pečlariti", ampak se je v kratkem oženil tretjič. Vendar mu tudi tretja žena ni ostala dolgo "zvesta" ter je umrla l. 1890. Med tem so otroci dorastli ter eden za drugim odšli v Ameriko. Zato se je slednjič tudi on odločil, da preživi svoja stara leta med njimi ter je prišel v Joliet leta 1900. Tu je živel pri svojih do svoje smrti. Pokojni Radeckijev veterani je videl mnogo sveta, prehodil je skoro celo Italijo, videl vse avstrijske dežele, preživel v letih 1862 do 1885 vsako zimo na Nemškem, kamor je hodil krošnjari, vendar je zadrževal, da se mu ni nikjer tako dopadlo, kakor v Jolietu, kjer je živel dolgo let v neposredni bližini slovenske cerkve. Tu je srečno živel med svojimi sinovi in hčerami in drugimi sorodniki. Sedaj pa ga ni več med nami čvrstega starčka, ki je vedel toliko pripovedovati o Radeckem, cesarju itd. Šel je na boljši svet za svojim cesarjem.

Sorodnikom naše iskreno sožalje, a pokojniku blag spomin ter večern mir in pokoj!

— Zima. Zadnji četrtak, dne 7. dec., je grmelno in dežilo že jutraj. Čez dan je kazal toplomer okoli 60 stopinj nad ničlo. Po 4. uri popoldne se je začelo temniti in kakih 20 minut pozneje je nastopila pravcata poletna nevihta z bliskom, gromom in ploho, da je bilo joi. To je trajalo nad celo uro, in tudi potem je še dežilo ali vsaj pršilo. V petek popoldne ob 3.20 pa so začele nalezovati nenavadno kosmate snežinke, katerih je bilo več in več, in nazadnje je padal sneg, kakor se spodobi. Padlo ga je par palcev, in še danes leži.

Joliet, Ill., 8. dec. — Članom društva sv. Petra in Pavla št. 66 J. S. K. J. se tem potom naznanja, da bo imelo društvo svojo letno sejo v nedeljo, dne 17. decembra. Na tej seji se bo volil odbor za l. 1917 in več važnih zadev bo na dnevnem redu te seje. Vsi člani so povabljeni, da se udeležijo. Z bratskim pozdravom Anton Barbich, tajnik.

Danville, Ill., 7. dec. — Cenjeno mi uredništvo A. S. Že skoraj se ne spominjam časa, ko sem v zadnjič sporočil od naše male naselbine, akoravno se naša naselbina množi. Pred 5. leti in 6. mesecev sem prišel sem v Danville, Ill. Bil sem takorekoč sam s svojo družino, toda danes je že 6 družin in nekaj samcev. Kot mi je znano, že nameravajo ustanoviti nekako društvo. Obilo sreče!

Dela se tukaj s polno paro. Zaslужek je, kakršno delo kedo ima; eni zaslužijo več, eni manj, kot povsod. Zdaj pa, g. urednik, Vas prosim, da mi še to odobrite, kar mi je najbolj pri srcu. Prvič se prav lepo zahvaljujem mojemu bratranču Rev. John Plazni-

ku, ki mi je poslal slavo vredno "Spominsko knjigo" srebrnega jubileja cerkve sv. Jožefa v Jolietu, Ill. Prečital sem jo pazljivo vso, ker me je jako zanimalo. V resnici ste lahko ponosni, farani Jolietčani, na tak napredek. Iz srca bi se bil rad udeležil te slavnosti 22. oktobra, kar sem v resnici nameraval, toda čas mi ni pripuščal. Zahvaljujem se Rev. John Plazniku za vabilo, ker me je gotovo pričakoval, ker me jako zanima, videti tudi slavni urad tiskarne A. S. Prihodnje poletje se gotovo vidimo, ako mi Bog ohrani zdravje. Kakor sprevidim, da Jolietčani so pravi katoličani, da malo tacihi. Torej vsa čast vsem katoliškim Jolietčanom!

V resnici te "Spominske knjige" ne bi smel pogrešati nobeden, katerega količikaj zanima katoliška vera. V tej knjigi se človek lahko podučil marsikaj, da mu bo koristilo celo življenje. Čitatelj, ako še nima te knjige, požuri se, dokler ne poide. Zdaj pa moram končati to moje skromno pisanje, ker se bojim, da ne bi zdrčalo v koš. (Oho!) Želim dnevene izdaje. S pozdravom J. Šebat.

East Chicago, Ill., 7. dec. — Cenj. ur. A. S.: — Želim se oglašiti v našem katoliškem listu in Vas prosim malo prostorčka. Tu pri nas imamo, hvala Bogu, dosti lepo vreme, da skoro ni bilo še zime. Dela se vsak dan, in se več zasluzi, nego potroši za vsakdanje potreščine, tako da denarja ne manjka. Sklenil sem pristopiti v društvo sv. Družine D. S. D., zakaj nesreča nikdar ne spi. List Am. Sl. točno dobivam. Pozdravljam vse njegove čitatele. Frank Balde.

Lockport, Ill., 8. dec. — Najprvo čestitam Amerikanskemu Slovencu k njegovemu srebrnemu jubileju in mu voščim tisočero novih naročnikov. Jaz ga že mnogo let berem in želim, da bi se razširil po celem svetu in da bi vsi naročniki tega lista točno plačevali naročnino, kajti vsak delavec je vreden svojega plačila in tako tudi Am. Sl., ki dela za vse svoje naročnike in čitatele. To pravim jaz, ki sem že čez 28 let poznan skoraj vsem starim amerikanskim Slovencem v Jolietu. Najbolj mi je žal, ker ne morem priti k nobeni seji ali volitvi. Čez 12 let sem delal v kamenolomu, ki se imenuje Commercial Stone Co. Delal sem z dobro poznanim rojakom po imenu Tom Legan, ki je eden dolgoletnih pevcev v slovenski cerkvi v Jolietu. On mi je dal delo pred 12 leti, ko sem prišel iz farme, kjer sem delal osem let. Meseca julija 1916 pa sem odstopil od te kompanije; ker sem imel premalo plače za moje delo. Moje delo je bilo glavno v tem, vrtni luknje s parnim strojem ter streljati s prašom in dinamitom ter voditi mlin, kateri melje kamenje. Plače sem imel 25c na uro. Zdaj pa delam v novi opekar- (neglarni) tukaj in pazim na električne stroje. Plače imam 42c na uro. Pravijo, da je prah od kamenja, ki se tu melje, jako škodljiv; dali so mi tudi torbo na usta in nos, kakor zločestnemu psu.

Predno končam to moje slabo (Oho!) pisanje, ti še enkrat voščim in želim mnogobrojnih naročnikov, ljubi moj Am. Sl., in dobrih plačnikov, da te bomo skupaj podpirali in da nas boš še večkrat na teden obiskoval. Amerikanski Slovenec je blagodaren list, kateri vzbuja nas stare in podučuje mlade v katoliški veri ter nam prinaša zanimivih povesti, katerih ne moremo najti v nobenem drugem listu v celi Ameriki.

Naznanjam vam tudi, da sem bil v društvu sv. Jurija od začetka do tistih slabih časov, katerih naj nas ljubi Bog obvaruje v prihodnje. Zdaj sem pa že čez 10 let v Prudential Ins. Co. ni pri Družbi sv. Družine, katero svetujem vsakemu katoliškemu rojaku. Dal sem tudi enemu sobratu \$10 takrat, ko nam je krojač iz Chicage uniforme meril v g. Jurajevčevi dvorani, ker je moral vsak ud plačati \$10 vnaprej. Ne bom imenoval njegovega imena, ker je dobro znan v Jolietu in vem, da bere ta list, zato mi lahko pošlje tisti desetak brez obresti na spodaj navedeni naslov, ako blagovoli. Bojim se, g. ur., da boste vrgli to moje pismo v tisti Vaš nenasični koš, zatorej rajši končam.

Vsem sotrudnikom in bralcem tega lista želim učkati 50. obletnico ustanovitve njegove. On deluje za nas in mi delujemo zanj z združenimi močmi! Živel Amerikanski Slovenec! Prijatelj Vašega čistega lista, Martin Werhovšek, Box 6, R. No. 3, Lockport, Ill.

Drobiz iz slovenskih listov. New York, N. Y. — Umrl je tunkaj dne 2. dec. rojak Bert Lakner. V Ameriko je prišel pred sedmimi leti. Bil je urednik pri štirih slovenskih listih: "Glas Naroda", "Glas Svobode", "Narodni Vestnik" in "Slovenski Narod". Boloval je nad leto dni za jetiko, kateri je podlegel. Rojen je bil v Kandiji pri Novem mestu na Dolenjskem pred 28. leti.

Calumet, Mich. — Smrtno ponesrečil se je v rudniku rojak Jožef Hrovat, star kakih 28 let, rojen v vasi Mrša-

vo, župnija Šmihel pri Novem mestu. Bil je član dveh podp. društev. Tu zapušta enega brata in več sorodnikov v stari domovini.

IZ PISEM AVSTRIJ. JUNAKOV.

(Iz "Slovenca".)

V židovski krčmi. — Alkohol na bojnem polju. Računski podčastnik 17. pešpolka g. Andrej Slapar je pisal svoji ženi s severnega bojišča naslednje zanimivo pismo:

Draga žena! Sedim v židovski krčmi in opazujem življenje, ki se razvija v njej. Stvar je zelo zanimiva in pomisleka vredna. Kakor hitro se med vratmi pokaže kak vojak, že mu žid vsiljivo ponuja "vodko", to je žganje, pa kakšno! S svojo ponudbo ima zelo različen uspeh, jaz imam pa priliko hitro spoznati treznega človeka od pijanca.

V zibo jo priseka mohamedanec 2. bosanskega polka in žid mu hoče brz postreči z žganjem. Toda mohamedanec srdito zakriči nad Židom: "Sto me briga tvoja vodka! Vprašam te, če imaš hleba in masla?" Žid prestrašen odvrne, da nima ter dela velike poklone vojaku, ki nezadovoljen odide. Tudi naši fantje prihajajo v krčmo in povprašujejo po živilih, "vodko" pa večinoma odklanjajo in žid jih mora mnogo požreti. A žid kakor žid skomizga z rameni in mi pravi: "Geschaef ist Geschaef!" Kajti marsikaj je pa le tudi takih, kakršne on rabi za svoj "Geschaef" in ki mu za steklenico smrdljivega ruma plačajo, kolikor-koli zahteva. S tresočo roko seže na nesrečnej po steklenici strupa, z drugo pa polaga na mizo že pripravljene denar, ne da bi črnil besede proti nesramni ceni! Stari žid z dolgo brado se mu globoko prikloni in ga prosil, naj tudi drugim pove, da dobe pri njem pristno kapljivo.

Ko sem odšel iz krčme po svojih službenih opravkih, sem premišljeval nesrečno pijansko strast. Tu na bojnem polju sem se še jako zavedel in prepričal, kako strašno zlo je za človeka alkohol, ako ga dobi v svoje verige. Sploh sem prišel do prepričanja, da bi bilo najbolje v vojnem času vojakom popolnoma prepovedati uživanje alkohola in ta trup izključiti iz armade.

Ko smo dospeli na bojno polje, nam je zelo manjkalo pijače, in marsikateri si je mislil, da tega ne bo moč prenesti. Vročina je bila neznoša in žejna nas je silno trpinčila. Nekateri so bili zelo nepotprežljivi in so gledali pri vsaki priložnosti, da dobe kje kako kapljico. Jaz se nisem pehal za pijačo, le kadar mi je kak prijatelj ponudil čutaro, sem si zmolič jezic. In čudno, medtem ko preje nisem čutil nobene žeje, ki je druge mučila, sem nato vselej postal žejan. Ko sem se popolnoma prepričal, da ravno alkohol povzroča nevsgano žejo, sem sklenil, da ne pokusim kapljice več. Sicer je bil pa sklep nepotreben, ker nismo dobili več najmanjše količine kake alkoholne pijače. Sedaj je pa tudi vse žeja minevala, četudi je solnce žgalo in nas je obival pot. Sedaj sem bil dodobra prepričan o škodljivosti alkohola. Pa mi ni manjkalo še nadaljnjih izkušenj.

Sedaj pa še nekaj iz osebnih izkušenj! Gotovo se spominjaš, da si mi enkrat poslala na bojišče steklenico njakja. Prav takrat sta tudi dva moja prijatelja dobila vsak po eno steklenico druge vrste. Odšli smo v podzemeljski rov, da medsebojno poskusimo pijačo. Ko smo tako pokušali, so se nam razvezali jeziki in pijača nas je priklenila nase. Moja steklenica je bila kmalu prazna, nato še druga in tretja. Šele pozno ponoči smo nehali svoje pogovore in legli k počitku. Drugi dan nas je mučila neznoša žeja, glava nas je bolela in nismo bili tisti kakor druge dni. Vsi smo se hudovali nad nesrečnim alkoholom, ki ga že toliko časa nismo videli, pa bi bilo boljše, da bi ga tudi sedaj ne bili. Kadar mi boš še kaj pošiljala, ne pridevaj kakega stekla v kovček, marveč raje priloži kranjsko klobaso in čokolado.

Vr! slovenski ulanski podčastnik. Ulanec J. Wonak piše svojemu prijatelju iz budimpeštanske bolnišnice dne 29. decembra 1914, med drugim to-le: Pri našem 7. ulanskem polku je služil četovodja Franjo Hribar, doma nekje s Kranjskega. Pred vojno je bil silno priljubljen, ker je kot podčastnik kakor brat skrbel za svoje tovariše; ako je bil ubit kak mož njegovega škadrone, je žaloval za njim kakor za lastnim bratom. V vojni službi je bil neumoren, vstrajen, skrajno požrtvovalen, hraber in spreten, da malo takih. Pod njegovim vodstvom smo vselej sijajno izvršili naloženo nam naloge. Posebno pa je tega izrednega mladeniča odklikovala njegova vedno vesela nrv. Vedno se je držal na smeh in vedno je prepeval, naj je bil kjerkoli. Tudi sam si je zlagal vojaške pesmi in jih prepeval. Tako je bilo tudi nekega dne, ko smo pod njegovim vodstvom jezdili pozevodov. Bilo nas je osem mož. Hribar je zo-

pet pel svoje pesmi, ko nenadoma opazi znanen oddelek Rusov. Niti za hip ne pomišlja, marveč na mda svoja povetlja in čez par minut obkolimo Ruse in jih prisilimo k udaji. Bilo jih je 75. Za ta čin smo bili predlagani v odklikovanje, katero gotovo dobimo. Le žal, da glavni junak — Hribar najbrže in idočakal odklikovanja, ker sem ga videl v Budimpešti težko bolnega. Kako je želel, da bi še kdaj videl ljubi domači kraj in da bi bil v domači zemlji pokopan. A ta želja se mu ni izpolnila, umrl je v bolnišnici v tujem mestu, umrl za domovino, ki ji je tako vneto in junško služil. Njegovi bojni tovariši mu bomo v svojih sreih ohranili ljub in slaven spomin.

Nisem se zastoj priporočal Mariji.

Josip Prelesnik iz Zdenске vasi, član in svetovalec mladeniške Marijine družbe ter tajnik Orla v Dobremestlu, piše svojemu prijatelju Juriju Žagar dne 15. t. m. iz bolnišnice med drugim:

21. januarja je naš lovski bataljon zasedel že pripravljene jarke na neki karpatski višini. Snega je bilo skoro do pasu, da je bilo treba poštono gaziti, kadar smo šli na patrolo. 25. januarja zvezmo, da nas namerava sovražnik napasti. In res, drugi dan na vse zgodaj nas začne pozdravljati s krogli. To jutro sem stal na straži ter opravil svojo vsakdanjo jutranjo molitve. Posebno goreče sem se priporočil Mariji, da bi me varovala nesreče kakor doslej in me privredla še enkrat živega nazaj v domači kraj.

Krog 9. ure nam prinese čaj. Ravno pred menoj zadene krogla v glavo enega izmed vojakov, ki so nosili čaj. Brž ga obvezemo in spravimo na varno. Čez nekaj časa prileti krogla tudi v moj nahrbtnik. Ne moreš si misliti, kako je vse raztrgala; ko bi ne imel nahrbtnika tako natlačena z različnimi stvarmi, bi ga bila krogla gotovo predrila in mi šla skozi telo. Takoj naslednji hip me pa druga krogla oplazi v levo roko in me bolj lahko rani. Takoj sem odšel na obvezovališče in od tam v bolnišnico, kjer ti to pišem. Kasneje sem zvedel, da se je po mojem odhodu razvil na postojanki izredno hud boj ter da ni od mojega roja ostal noben mož. Tedaj sem spoznal, da se nisem zastoj priporočil nji, ki je Varuhinja vseh, ki se ji izročijo.

Spominčica na grob tovarišu-junaku.

Prejeli smbo naslednje vojnopoštne pismo:

8. marca je bil vroč dan za naš 27. domobranski pešpolk. Rus se nam sicer ni približal, da bi se pomerili mož z možem, kar smo si vsi kranjski fantje želeli, marveč nas je začel pozdravljati od daleč — s krogli in težkih topov. Bil je pravi čudež in očitno božje varstvo, da nismo imeli težjih izgub. Sneg je bil vse naokrog ves očrnil od granat, dve granati sta pa udarili naravnost v naš zakop. Zemlja je zagrnila četovodji Subina in Tombo ter prostaka Adlešiča in Margušiga. Z naporom vseh sil smo jih hiteli odkopavati — in čudno: razen neznašnih poškodb se ni nikomur nič hujega zgodilo. Ko je ogenj ponehal, smo se seštel in pogrešili nam vsem tako draga tovariša in junaka desetnika Pavla Škornik iz Zagorja. Sledenci koscem plašča, smo našli Škornika kakih pet metrov pod nami — mrtvega. Raztrgala ga je bila granata. Pokojnik je bil pravi sin slovenske matere; hraber, blag in pošten; vsi smo ga ljubili in spoštovali in vse nas je močno užalila njegova smrt. Pokopali smo ga kolikor mogoče svečano. Ko je nastopila temna noč, smo se zbrali krog mrtvega tovariša z gospo-

dom nadporočnikom na čelu. Odkritih glav smo zmoliili zanj očenaš. Pod osamelo brezo blizo našega zakopa smo mu zasidili priprost lesen križ, okrašen s planinkami. Gosp. polkovnik pa je na grob položil venec. Gosp. kurat nam je izročil štiri sveče, ki so mu svetile v tej noči — prve in zadnje pač na njegovem daljnem grobu. Vsem so solze rosile oči, ko smo se za vedno poslovljali od njega, ne vedoč, da-li nas samih ne čaka grob v tuji zemlji. Pa čemu tožnost in žalost? Sladka in slavna je smrt za domovino! Z Bogom, dragi tovariši Pavel! Mi pa gremo dvignjenih glav nazaj na svoje mesto trdno odločeni, da bomo do zadnjega dihlejša zvesto služili domovini. — Četovodje: Ignacij Lampe, Alojzij Pintarič, Viktor Šubic.

POMAGAJMO REVEŽEM V STARI DOMOVINI

Ali ste že kaj darovali za slovenske begunce ter vdove in sirote padlih vojakov slovenskih? Darove sprejema: Amerikanski Slovenec, Joliet, Ill.

LOKALNI ZASTOPNIKI(ICE) "A. S."

- Allegheny, Pa.: John Mravintz. Aurora, Ill.: John Kočever. Aurora, Minn.: John Klun. Bradley, Ill.: Math. Stefanich. Bridgeport, O.: Jos. Hochevar. Chicago, Ill.: Jos. Zupančič. Calumet, Mich.: John Gosenca. Cleveland, O.: Jos. Russ in Leop. Kušljan. Chisholm, Minn.: John Vesel. Collinwood, O.: Louis Novak. Delmont, Pa.: Jos. Pavlich. Denver, Colo.: George Pavlakovich. Ely, Minn.: Jos. J. Peshel. Enumclaw, Wash.: Jos. Malnerich. Gilbert, Minn.: Frank Ulchar. Gowanda, N. Y.: Frank Zore. Great Falls, Mont.: Mat. Ulrich. Hibbing, Minn.: Frank Golob. Houston, Pa.: John Pelhan. Indianapolis, Ind.: Martin Česnik. Iron Mountain, Mich.: Louis Berca. Ironwood, Mich.: M. J. Mavrin. Kansas City, Kans.: Peter Majerle. La Salle, Ill.: Anton Kastello in Jakob Juvancic. Lorain, O.: Jos. Perušek. Lowell in Bisbee, Ariz.: John Gričar. Milwaukee, Wis.: John Vodovnik. Moon Run, Pa.: John Lustrik. Newburg (Cleveland): John Lekan. Ottawa, Ill.: Jos. Medić. Peoria, Ill.: M. R. Papich. Pittsburgh, Pa.: Anton Sneller. Pittsburgh, Pa.: Urh R. Jakobich. Pueblo, Colo.: Mrs. Mary Buh. Rock Springs, Wyo.: Leop. Poljanec. Sheboygan, Wis.: Jakob Prestor. So. Chicago, Ill.: Frank Gorentz. Springfield, Ill.: John Peterlin. Soudan, Minn.: John Loushin. St. Omaha, Neb.: Frank Kompore. Staubaugh, Mich.: Aug. Gregorich. Steelton, Pa.: A. M. Papich. St. Joseph, Minn.: John Pogljajen. St. Louis, Mo.: John Miheleč. Valley, Wash.: Miss Marie Torkar. Waukegan, Ill.: Matt. Ogrin. West Allis, Wis.: Anton Skerjanc. Whitney, Pa.: John Salmich. Willard, Wis.: Frank Perovšek. Youngstown, O.: John Jerman. V onih naselbinah, kjer zdaj nimamo zastopnika, priporočamo, da se zglašijo kdo izmed prijateljev našega lista, da mu zastopništvo poverimo. Želijo bi imeti zastopnika v vsaki slovenski naselbini. Uprav. "A. S."

Union Coal & Transfer Co.

515 CASS STREET, JOLIET, ILL. Piano and Furniture Moving. Chicago telefon 4313. Northwestern telefon 418.

Prvi in edini slovenski pogrebniški zavod

Ustanovljen 1. 1895.

Anton Nemanich in Sin

1002 N. Chicago Street Konjušnica na 205-207 Ohio St., Joliet, Ill.

Priporoča slavnemu občinstvu svoj zavod, ki je eden največjih v mestu; ima lastno zasebno ambulanco, ki je najlepša v Jolietu in mrtvaške vozove in kočije. Na pozive se posluži vsak čas ponoči in podnevu. Kadar rabite kaj v naši stroki se oglašite ali telefonajte. Chicago tel. 2575 in N. W. 344. Naši kočijaži in vsi delavci so Slovenci.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZJEDINJENIH DRŽAVAH SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915
Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill.
Tajnik.—Josip Klepec, Joliet, Ill.
Čepis.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill. Blagajnik.—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill.
3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

Stephen Kukar, Joliet, Ill. Josip Tezak, Joliet, Ill.
Math Ogrin, N. Chicago, Ill.

Glasilo: AMERIKANSKI SLOVENEK, Joliet, Ill.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani (icami) v kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem glavnega odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljke se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

POHOD PETEGA DRAGONSKEGA POLKA V VISOKO GOROVJE GOZDNIH KARPATOV.

(Iz "Slovenca".)

Dne 7. januarja lani ob pol osmih zjutraj sta dobila dva eskadrona dragonskega polka št. 5. v Leszczynce povelje, s po enim bataljonom pehote čez višini Vrh debry (1238 m) in Kukul (1542 m) kot sporočevalni oddelki. 5. eskadron, ki je bil na čelu, je pridiral naprej do nekega znamenitega železniskega prelaza, od koder se je steza držala dvigala navkreber. Čez malo časa smo ob vznožju Vrha debrega dospeli do selišča, kjer smo razlagali. Tu so nam po opetovanem vpraševanju civilne osebe pokazale pravo smer. O kaki stezi, manj pa še o poti ni bilo niti govora; ker je že ob vzpred odhodom mi je dal eskadronski poveljnik generalni zemljevid, in z njega sem jasno spoznal, kako težavna naloga nas čaka.

Visoka gora Vrh debry je stala pred nami, in pričeli smo pohod navzgor. Moštvo je vodilo svoje konje za ude. Ritmojster grof A. je bil vodnik in je sam vodil svojega konja. Z njim so bili spredaj tudi ostali častniki. Imeli so najtežavnejši trud: delali so nam tir po debelem snegu. Spočetka smo gazili pol do trideset metra globoko po snegu, strmo navkreber, po gozdu. Konji so sprva tako hitro tiščali za nami, da so nam bila njih kopita vedno za petami, vsled česar je marsikdo padel. Pohod se je vršil zelo počasi; mnogokrat je vojak s konjem vred utrujen obstal. Dostikrat smo morali čez globoke zamete, kjer je ležalo na meter visoko snega, konji so se udirali do trebuha, in le s trudom smo jih spravljali ven. Mnogo krvavih madežev po snegu je pričalo, da so si konji odgrnili vence (svitke) kopit. Nešteto krat smo morali čez velika, podrtá drevesa in druge ovire. Vojake in konje je polnil znoj. Bve uri je trajalo, da smo prišli na višino Vrha debrega — 1238 metrov. Ko je pričelo iti zopet v dolino, je moštvo zavriskalo radosti, da smo svoj cilj že dosegli. Pustil sem jim to veselje, čeprav sem dobro vedel, da še dolgo ne bomo tam. Speljavali smo imeli še na višjo goró. Moštvo in konji so bili že tako trudni, da bi se bil vsak, vključno ledenemu mrazu, najrajši kar na mestu vlegel. Toda grozni pohod se je moral nadaljevati.

Prekiniti moram njega nadaljno opisovanje in povedati, da za take gorske ture nismo bili niti opremljeni, niti trenirani. Preje smo celih deset dni kantonirali v Koeroesmezoju in dnevno leta sploh nismo bili na bojišču, ker je trebalo našim konjem s priznanim v dobro nego zopet pomagati na noge. Sedaj so bili že preostali velikansko trpljenje petmesečne vojne. Z Vrha debrega smo šli kvišku, potem navzdol in zopet ob grebenu naprej. Včasih smo prišli do takih strmin, da se je konjem, čeprav so bili na ostro podkovani, spodsralo. Nam se ni godilo dosti boljše; šli smo pravzaprav mnogokrat — rakovo pot. Na golem sllemenu je pihal ledenomrzeli vihar in nosil zamete. Snega je bilo na mestih nakupičenega do dveh ali treh metrov. Odtod šele smo se pričeli popenjati.

Predno smo, skoro docela onemogli, dospeli do vrha, smo srečali ogrske obmejne straže, ki so bile tam razpostavljene. Tu se nam je dovolil daljši odmor. Vsi smo izpraznili svoje torbe, da se s kruhom in slanino okrepimo za vplaz, ki nas je še čakal, kajti razun "črne" ob šestih zjutraj še danes nihče ni zaužil. Prašali smo ogrske straže, kako daleč je do prihodnje vasi. V slabi nemščini je vojak cenil daljavo le na 800 korakov, in

sicer navkreber, potem da smo na cilju. Žalibog je bila to pomota, kajti 800 korakov je bilo do prihodnjega vrha, kjer je bila nameščena telefonska postaja. Davno se je bilo že zmrzilo, ko smo prisopihali, skoro uničeni, do te postaje. Toda na vrhu smo bili hvala Bogu! Dvesto korakov nižje smo prišli do druge telefonske postaje, nastanjeni v mali leseni baraki. V bližini sta stali še dve večji baraki, skoro zametani s snegom. Kroginkrog sam gozd, drugega ničesar. O domnevanem selišču ne duha ne sluha. Fata morgana! Ker je bilo mnogo konj marodnih, je bil nadaljni marš izključen. Zato je ritmojster sporočil višjemu poveljstvu, da je z eskadronom prispel tusem, da pa vsled globokega snega ne more naprej. Večina konjev si je ogulila vence na kopitih, moštvo in konji onemogli, poleg tega pa iz rezervna porcija za dva dni na razpolago. Prišlo je povelje, da se konji po vodih in skupinah razvrste in jim narahljajo podproge. Nekoliko pozneje je prispelo povelje, da se vtaborimo pod milim nebom. Razsedali smo konje, jih dobro pokrili ter pri vsaki skupini zanetili ogenj, da bi moštvo in konji ne zmrznili. Za vsakega vojaka je skuhala po ena konzerva. Na taborišču seveda ni bilo niti betvice sena ali slame, niti vode, in sluhljad smo morali vlačiti od daleč. Najstrašnejša je bila prva noč. Konje smo postavili za stene snega, da bi jih vsaj pred vetrom in prepihom zavarovali, moštvo pa je čepelo, v odeje zavito, ob ognjih. Vključ vsemu temu pa se je v groznem sneženem viharju vse treslo od mraza. Čeprav so bili konji dobro zakriti, so trepetali po celeni životi, in zjutraj so bile plahete zmrznjene, trde kakor kost.

Ob poldevatih zvečer je prispel 6. eskadron z infanterijskim detašmanom. Ker smo imeli za vsakega konja rezervnih porcij ovsu le za dva dni, smo morali pri krmiljenju zelo varčevati, namesto da bi živali po takem naporu dobile štirikratno porcijo kreme; a nismo imeli niti sena, niti slame. Ležal sem na smrekovih vejah v veliki, zelo "zračni" baraki, poleg plapolajočega ognja, zavil v svojo odejo. Po noči nam je grozen vihar nasipal na ležišče še snega skozi vse špranje. Rano zjutraj se je glasilo povelje: Zasedlati! Ta ukaz pa se je razveljavil, ker je med tem došlo naročilo, da se imajo povrniti v ospredje samo jače pehotne patrole, ki naj bodo v zvezi po kavalerijskih postajah. Kakih deset kilometrov dalje je vas Arzelaza. Tam da so zbrani močnejši sovražni oddelki. Dne 28. januarja smo ostali na vrhu. Ves dan smo delali, da bi napravili za moštvo in konje boljše zavetje, ker je bilo pričakovati, da ostane še eno noč na tem mestu. Naradili smo z lopatami v sneg globoke dupline, konjska stojišča izravnali, podrti visoka drevja ter okrog vsake konjske skupine zgradili nekako barako, ki smo jo docela pokrili s smrekovim vejevjem, da bi tako živali obvarovali pred viharjem in mrazom. Tudi moštvo si je napravilo kočice iz snega ter obložilo in pokrilo z vejevjem. Priskrbeli smo si kuriva za čez dan in za prihodnjo noč. Tako je minil 28. januar in noč, ki mu je sledila na že opisani grozni način. Opetovano sem obžaloval, da nisem imel s seboj fotoografskega aparata. Slike z našega taborišča bi bile divne. 29. zjutraj so vojaki pozujili svoj zadnji provijant. Konjem smo nasipali v otrobe zadnji oves.

Kaj bo zdaj! Ali moramo nazaj, ali pa mora biti moštva in konjev od mraza in gladu na tej gori konec. Ko smo razmišljali o takih in enakih rečeh, je prišlo povelje, da se pripravimo za odhod in vsedlamo konje. Moštvo je zavrisvalo veselja, da bo rešeno tega

groznega položaja, celo konji so se nekoliko vzemirili, kakor da je tudi njim prav.

Ko smo se opremili za odhod, je prispel na vrh eskadron husarjev, ki je bil prejšnji dan prišel z juga. Husarji so bili za ta pohod dovolj pripravljeni; sedla so bila obložena z rezervnim ovsem za tri dni, razen tega pa je še mnogo, in sicer najmočnejših živali nosilo polne vreče ovsu na sedlih počez. Tudi s proviantom so bili preskrbljeni za več dni. Pred odhodom smo si segreli zadnjo konzervo; kruha ni imel nihče več. Nato smo zapustili Kukul. Spočetka je šlo z največjo hitrostjo, ki pa se je začela kmalu sama od sebe zmanjšati. Zopet smo se ustavili vsakih deset korakov. Proti domu je šlo boljše, ker je navzdol. Na grebenu je bil tak snežni vihar, da smo se bali, da nas ne zamete. Najbolj so se nam smilili ubogi konjčki, ki so vsled strašne burje stopali hitro ter tiščali glave k nam, da bi se obranili mraza in snega, ki ga je veter vanje suval. Čez strme rebri so konji drčali že po vseh starih. Mi smo zleteli navzdol kakor po drsalici. Po šesturnem maršu smo vriskaje dospeli zopet v dolino in na cesto. Tam smo konje presedlati, in prišlo je povelje da zajašemo. Tako smo bili utrujeni, da skoro nihče ni mogel sam na konja, nego je moral drug drugemu pomagati da se je skobacal na sedlo. Tudi v dolini je bil hud mraz, kajti zadnje dni je padlo obilo snega; zamele smo videli. Ob sedmih zvečer smo bili zopet v svojih staniščih v Koeroesmezoju, kjer nas je prebivalstvo nad vse prijazno sprejelo. Še preden smo stopili v svoje kvartire, nam je naš poveljnik, ritmojster grof A., izrazil svojo največjo pohvalo za našo odpornost ter — "vsem svojim vrlim dragocem castital na toliki vstrajnosti in tako lepim uspehah". Že na pohodu navzgor je ritmojster ponosno rekel, da mora pričakovati in je prepričan, da ne more niti polovica njegovega eskadrona brez defektov in obolenja priti na to višino. Ta tridnevna, silna naporna, nepriljavna gorska tura je bil pač najhujši pohod, kar so jih dragonci petega polka v teh šestih mesecih vojne izvršili. To je nov dokaz, da žilava moč in trdni pogum slovenskih vojakov najdalje vstrajata in vse prestaneta. Po pravici so naši dečki utvršeni v železno 6. divizijo.

KAKŠEN JE ANGLEŠKI VOJAK.

(Iz pisma nemškega častnika.)

...a nekem študijskem potovanju po Angleskem in Škotskem sem imel priložnost seznaniti se z nekimi častniki angleškega velikega generalnega štaba. Po njegovem posredovanju mi je bilo možno prisostvovati velikim manevrom. Vrhil iso se med Dundeejem in Edinburghom in so imeli namen preprečiti izkrcanje sovražnih čet v Firth of Forthu. Naj takoj povem, da kopna armada te naloge ni izvršila. V neki megleni noči so se še nad slavnim velikim mostom čez Firth of Forth izkrcale sovražne čete in škotska kritika tedaj ni prizanašala svoji armadi. Angleži izvajajo manevre drugače nego mi. Tam manevri niso drugega nego navadno garnizijsko življenje, prestavljeno v svobodno naravo; šotorej je vse, kar spominja na vojno. Če se pa pogleda v te visoke, svitile šotore, vidimo, da imajo lesena tla in da so opremljeni s poljskimi posteljami in umivalniki, kakor šotor kakega nedeljskega lovca, ki ribari v Clydu. In vtis, da je angleškemu vojaku vojaško življenje samo šport, se še poglubi, ako se opazuje vojaško življenje v garnizijah. Nogomet in veslanje izpolnita po več popoldnevov na teden; sobe v vojašnicah napravljajo vtis skromno opremljenih prostorov kakega športnega kluba. Pri nekaterih boljših polkih sem se čudil nad številnimi pletenimi stoli z blazinami, po katerih so se valjali podčastniki v vojašnici; bolje bi bili storiili, da bi bili skrbeli za očiščenje teh grozno nesnažnih sob v vojašnici in dal očistiti od nesnage slepa okna.

Kakor ti zunanji vtisi, so tudi čete same. Tu manjka vsega, kar smo pri naših vojakih vajeni najti kot nekaj samo po sebi razumljivega: Veselje do službe, pokorščino in disciplino. Saj posamezni, mož morda ni slab vojak dokler ga oživlja športno veselje do vojaškega življenja. Pa tudi to ni angleški vojak, za kar se pri nas navadno smatra: plačanec, ki mu je čisto vseeno, za koga se bori. Seveda mu manjka zavesti nemškega vojaka, da ga v vojno spremljajo želje in blagoslov celokupnega naroda, da je član organizacije, kateri pripadati je za vsakega čast in veselje, tako v miru kakor v vojni. Angleški vojak stoji vsaj v miru nekako zunaj svojega ljudstva. Vendar pa mislim, da je tudi njemu, kakor vsakemu Angležu, globoko v sreu zapisan rek: Naj gre kakorkoli, slabo ali dobro — prva je Anglija. Toda samo s tem še ne dobi nobene bitke. K temu treba, da je izsolan in pripravljen, veselo zadostiti tudi največjim in najtežjim zahtevam, da ima popolno zaupanje v svoje predpostavljene in da je discipliniran.

Iz izkušenj, ki smo jih napravili pri angleških manevrih, izhajajo, da angle-

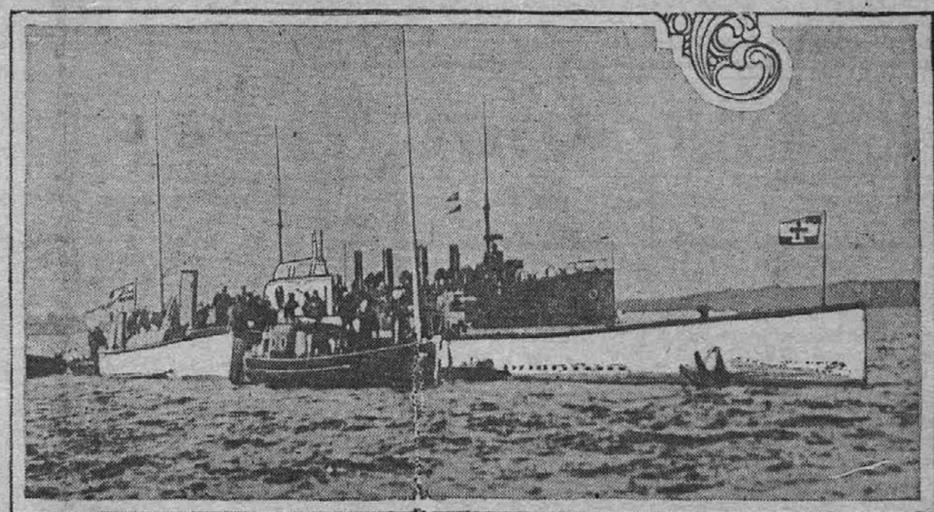

Photo by American Press Association.

NEMŠKA SUBMARINKA "U-53", KI POGREZNILA VEČ LADIJ.

Ogromna nemška submarinka "U-53", fotografirana med nedavnim njenim obiskom Newporta, R. I., baš predno je izvršila sencačni napad na več ladij blizu ameriške brežine.

škemu vojaku vsega tega popolnoma manjka. Kakšno nasprotje med dvema maneverskima slikama: Nekoč v Dolomitih s cesarskimi lovci in gorskimi baterijami gor v seliško sedlo; bil je žareče vroč avgustov dan, v železnicu nič drugega nego "štruca", ki smo jo dobili na čast rojstnemu dnevu cesarja-kralja Franca Jožefa, na hrbtu 64 funtov težki telecjak in vrhu tega smo v vrvmi vlekli za seboj gorske topove. Po petih popoldne smo dospeli na vrh — izčrpani, lačni, utrujeni do kraja, a vendar nobene besede tožba, nič slabe volje, marveč pri vsakem čut: "Vse to delamo za svojo domovino". Potem pa ob prihodu angleških čet na taborišče severno od Dundeeja, kjer sem videl, kako so ljudje metal puške in povali, ker se jim je napor zdel prevelik.

In angleški častniki šele! Imajo prav, da so največkrat v civilni obleki. Pri navedenih manevrih jih je mnogo šele zvečer zopet prišlo k polkom. Vede si ga Bog, kje so hodili, ko so se njihove stotnije razvrščale v strelske vrste. Vem samo to, da so jih njihovi ljudje hrepeneče iskali. Tako manjka angleški kopni armadi vsega, kar bi ji moglo nakloniti zmago; to potrjuje tudi dosedanje izkušnje na Francoskem in Belgijskem.

Kako je avstrijska artiljerija razbila italijansko baterijo.

Ognjčar L. L. piše 2. julija s koroskega bojišča:

Ze dolgo smo zasledovali sovražno baterijo, ki je delala sive lase naši pehoti. Včeraj smo jo izsledili. Gosp. poročnik se je podal na opazovalni prostor jaz pa v baterijo. Trenotek nato je prišlo povelje za ogenj in po zraku je završala pošast, in za njo še druga in tretja. Pri tretjem strelu so nam odgovorili s šrapnelom, ki je pa previsoko eksplodiral in nam ni napravil nobene škode. Poslali smo jim še eno granato in glej, že se umikajo. Razbili smo jim en top. Za slovo smo jih obdarili še s par šrapneli in nato smo imeli mir mi in pehota. Baterija se je bila utaborila pred zakopi. Bili smo tako telefonično pohvaljeni: Trije težki polni zadetki!

Danes imamo namen, da pošljemo italijanski pehoti par bonbonov med koslom. Ko smo včeraj potipali njihove okope s par granatami, so jeli lezti iz jarkov z orodjem v rokah, čes: pustite nas, da spravimo ranjence na varno. Mi smo jih še malo poškrpili s šrapneli, nakar se tudi eden ni več pokazal. Naša artiljerija je neprimerljivo boljše streljala nego italijanska.

7. julija piše: Krasen pogled se nam

nudi z naše postojanke. Pred nami so dobro utrjene pehotne pozicije, katerih tudi vrag ne prodre.

Ravnokar je prišlo poročilo o sijajni zmagi pri Kasniku in o italijanskem porazu pri Gorici. Veselje med častniki in moštvom je nepopisno.

Krasen dan je in italijanske pehotne postojanke leže tako lepo pred našimi očmi. Bliza se čas kosila in mi jim bomo želeli dober tek!

Pismo z dne 15. julija slove: Italijani nekam odnehavajo, menda jih je že strah?

Naše življenje je samotarsko, bolj podobno puščavniškemu nego vojaškemu. V primeri s Karpati in Galicijo imamo pa tu pravi raj.

Naše sedlo je čisto varno, Italijan nam ničesar ne more.

Užaljeni Asquith.

London, 8. dec. — "Chronicle" je naznanil včeraj, da je kralj George ponudil g. Asquithu grofovski naslov (earldom) in podvezni red, a da je oboji odklikovanji odklonil.

Herbert H. Asquith je izjavil danes na zborovanju liberalcev, da je pač odstopil iz službe kot prvi minister, ali da slej kot prej ostane voditelj liberalne stranke.

Viljemova čestitka.

Amsterdam, 8. dec. — Povodom zavzetja rumunskega glavnega mesta Bukurešta je poslal nemški cesar sledečo brzojavno čestitko na bavarskega kralja:

"Porazeni Rumuni so zapustili svoje ustanovitvi in razvoju naše fare; nadalje slike raznih slovenskih društev in faranov itd. Ocenil bo našo Spominsko knjigo kak nepristranski kritik, a mi jo lahko priporočamo že pred strokovnjaško oceno, ker vemo, da pomeni ta knjiga na slovenskem slovstvenem polju v Ameriki res prvi pojav svoje vrste, izreden književni dar vsem, ki se zanimajo za pričetek in vsestranski razvoj ene največjih in najlepših slovenskih župnij v Ameriki.

Severov Almanah za 1917

za Slovence je sedaj tiskan ter pripravljen za prosto razdajo. Vprašajte vašega lekarnarja. Ako ga ne morete dobiti, pišite na W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Ženske bi morale tudi pisati po knjižico "Zdravje za ženske", katera opisuje razne neprilike katere napadajo njeni spol in katerih je lahko zdraviti z našim od časa preizkušenim zdravilom — Severovim Regulatorjem (Severa's Regulator). Je izborna tonika in uspešno zdravilo. Cena \$1.00 v vseh lekarnah ali od W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Ia.—Adv.

Podjetni sofer baronice.

Baronica Vaughanova, ki je bila nekaj soproga kralja Leopolda, stanuje v palači na Elizejskem polju. V zadnjih letih je služil pri njej sofer, ki se je zdaj začel spominjati raznih "spominov", ki bi jih rad napisal in izdal. Zbral je torej celo vrsto raznih dogodkov in zanimivih doživljajev iz življenja svoje gospodarice, ki jih je hotel izdati. Čudno pa je, da ni našel založnika za to "senzacijsko" delo. V tej bedi se je obrnil podjetni sofer naravnost na baronico. Izjavil je, da mu neki angleški založnik ponuja 40,000 frankov za njegove "Spomine", da pa noče sprejeti te ponudbe, — ker bi morda s svojim spisom kompromitiral baronico! Baronica pa je takoj spoznala, da ima opraviti z izsiljevalcem in ga je povabila, naj jo obišče drugi dan. Drugi dan pa ga je dala iznenaditi po policiji, ki se je bila skrila za špansko steno. Zdad bo moral podjetni sofer in pisatelj premišljevati "Spomine" v zaporu.

"SPOMINSKA KNJIGA".

Povodom 25letnice slovenske župnije sv. Jožefa v Jolietu, Ill., se je izdala tudi spominska knjiga. To je nekaj novega. V knjigi je življenje-pis prebлага ustanovitelja naše fare, zgodovina iste, opis stare in nove cerkve, opis župnijske šole, opis cerkvenih društev, opis bratskih in podpornih društev itd. Med čtivom se nahajajo krasne slike vseh naših župnijskih poslopij, vseh dosedanjih župnikov in pomožnih duhovnikov, raznih drugih čč. gospodov, ki so pripomogli k ustanovitvi in razvoju naše fare; nadalje slike raznih slovenskih društev in faranov itd. Ocenil bo našo Spominsko knjigo kak nepristranski kritik, a mi jo lahko priporočamo že pred strokovnjaško oceno, ker vemo, da pomeni ta knjiga na slovenskem slovstvenem polju v Ameriki res prvi pojav svoje vrste, izreden književni dar vsem, ki se zanimajo za pričetek in vsestranski razvoj ene največjih in najlepših slovenskih župnij v Ameriki.

"Spominska knjigo" je sestavil Rev. John Plaznik, po navodilu in s pomočjo č. g. župnika Johna Plevnika. Pomagali so pri delu čč. šolske sestre, cerkveni odborniki, društveni tajniki, razni farani, zlasti stari, in drugi.

Knjiga obsega 140 strani čtiva, slik in oglasov. Tiskana je bila v tiskarni Amerikanskega Slovence.

"Spominska knjiga" stane samo \$1, in to pa zato, da si jo lahko omisli vsak tudi najrevnejši rojak.

Vsakdo, ki je poslal denar v staro domovino

POTOM NAŠEGA POSREDOVANJA, JE ZDAJ

POPOLNOMA PREPRIČAN

DA DOSPEJO NAŠE DENARNE POŠILJATVE

ZANESLJIVO IN TOČNO

v roke naslovnikov, kljub vojnim zaprekam, v primernem času.

V stari domovini izplača denar c. k. pošta

100 kron pošljemo zdaj za \$13.00

MI GARANTIRAMO VSAKO POŠILJATEV

Pisma in pošiljatev naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

BANK DEPT, JOLIET, ILL.

Rodoljubje na deželi.

POVEST. SPISAL DR. FR. DETELA.

(Dalje.)

Čimdalje osornejši je postajal gospodar. Srepa je gledal, neprijazno odgovarjal in brez miru v vedni nejevolji kakor hudourni oblak se vlačil po hiši in dvorišču. Posebno hud je bil na dr. Poljaka in v družbi ni presel nobene šale, in ko je imenoval nekoč davkar Danico gospodinjjo, je udaril razjarjen ob mizo: "Ne se!"

Jezile pa moža niso samo gospodarске razmere, hujše ga je težila druga skrb. Videl je, kako mu bledi in slabi Julček od dne do dne. Tako zamišljen je taval deček okrog, povesel glavico in stokal, kadar je mislil, da ni nikogar blizu; tako plaho in milo je pogledoval očeta, in na jok so se rju nabirala usta, kadar ga je ta ogovoril in pogladil po glavi. — "Kaj pa ti je, Julček?" je povpraševal oče. "Ali si bolan?" Julček je tiho odkimal in se obračal stran. — "Ali hočeš novih igrac?" Kar povej! — Julček je odkimal, ne da bi pogledal očeta, in se kakor nezaveden oprizemal mize; potem je vzel knjigo in se skrival v kot, da bi bral; a oči so mu uhajale čez knjigo skozi okno v nedoločno daljavo in žalostne zrlje v mrzli svet.

"Ali ti je kdo kaj žalega storil?" je naganjal oče. Julček ga je gledal in molčal.

Zopet se je sprijaznil Berus s Poljakom in ga prošil in rotil, da naj pove, kaj je dečku; da naj pomaga. A ta ni mogel spoznati nobene prave bolezn. "Slabotne otroke napadejo večkrat take obojne misli," je dejal. "Ni čuda; ko vidijo, kako krepko poskušajo vrstniki svoje moči; oni pa se ne morejo meriti z njimi. Gibanje v svetem zraku, hahoprebavna jed, zdravo spanje, to so pomočki."

Oh, saj je vse poskušal Berus, ki je sam šil Julčka dan na dan, da naj gre v družbo, k Mrakovim, med živahne bratrance; a čutil se je oče, da ni prišel deček nikoli vesel in zadovoljen iz družbe, vedno bolj otožen in zamišljen čez svoja leta. Govoril je čimdalje manj, a kar je povedal, je bilo slišati tako modro in zrelo, tako izkušeno, da ni kar nič ugajalo očetu. Zavzet je ta tudi zapazil, kako goreče da moli Julček zjutraj in zvečer, kako se mu izvijajo med molitvijo trepetajoči vzdihli iz mladih prsi in mu solze zalivajo oči. Tudi v spanju je revček vzdihoval in stokal. Neko noč pa zbudi očeta tiho klicanje.

"Kaj pa je, Julček?" je vprašal oče. "Tako me je groza. Ali smem k vam v posteljo?"

"Le pridi, Julček!" In deček je prihitel in zlezal v posteljo, se odel čez glavo in stisnil k očetu, ki je čutil, kako mu bije srce.

"Kaj pa imaš? Ali se ti je kaj takšnega sanjalo?"

"Sanjalo, je šepetal otrok, "oh nekaj tako huđega."

"Povej vendar! Zdej se ti ni treba nič bati. Jaz sem pri tebi, in dvojevka visi na steni; zunaj pa ležita haca in murče, da ne more nihče blizu."

"Oh, ne to, ne to," je hitel deček; "nekaj drugega se mi je sanjalo."

"Kaj pa?"

"Da sem imel pisano mamo." — Oče je osupnil; te besede še ni bil slišal iz Julčkovih ust.

"Kdo pa ti je pripovedoval o pisani mami?" je izpraševal nejevoljen in radoveden, kdo da bi mu bil tako oplašil sinka.

"Teta mi je pripovedovala," je dejal deček.

"Kaj pa ti je vse dopovedala?"

"Pravila je, da je to druga, nepravna mama, ki sovraži in tepe otroke. Kruha jim ne peče iz moke, ampak iz peska, črevlje jim obuva, iz katerih gledajo zrebliji, da se zapicijo v noge, in čee jih z železnim grebenom, da kaplja kri izpod ostrih zob."

"Kaj pa se bojiš ti, Julček!" je tolažil oče. "Saj ti nimaš pisane mame."

"Oh, teta mi je rekla, da naj molim in prosim Boga, da je ne dobim, in da naj tudi Vas prosim."

"Oh, le potolaži se, Julček! Ne boš je dobil." In deček je objel in poljubil očeta in miren zaspal v njegovem naročju.

Berus je izpregledal, in jasno mu je bilo, zakaj da je postal njegov ljubček tako žalosten in plah, jasno pa tudi, zakaj da ga vabi teta k sebi in zakaj da mu toliko dopoveduje o pisani mami.

"Lakomna ženska!" je dejal srdit sam pri sebi, "torej tega se bojiš in zato hodite trije nad mene in nad otroka in nad Danico! Glejte, glejte! Oddalec se že boje, na kar se misli ni človek. A zakaj se boje? Ali že komaj čakajo moje smrti in upajo morda, da pojde Julček kmalu za menoj? Ljubezni sorodniki! Kako že gospodarstvo po moji hiši, kako se vtičajo v vsako stvar, in kako me šuntajo proti Danici! A ne bodo razdrli pogodbe, ne bodo je! Premalo so bili preka, njeni, prehitro so odkrili svojo igro."

Danica pa tudi ni mogla spati, v velikih skrbih za svojo družino. Tako mirno so počivali mati in brata in sestrica; ona pa je premišljevala, kaj bo počela potem, ko poteče pogodba. Če bi si mogla vsaj toliko prislužiti, da bi lahko pričela kakšno trgovino! Toda kaj bo, če se shušajo razmere tako, da ji ne bo več preostajalo? Koliko premagovanja in zatejanja je bilo že zdaj treba, in nikogar ni bilo, ki bi mu mogla potožiti svojo bridkost. Vsako jutro se je bala, kaj da prinese novi dan, in vsak večer legla v skrbeh, da se bliža usodna odločitev.

Trudna je vstala, ko so se spali njeni ljubci, in šla klicat dekle in pospravljat po sobah. Umeknila se je, ko je slišala znane korake, da ne bi srečala neprijaznega gospodarja. Toda mož je prišel za njo in ji voščil dobro jutro, prijazno kolikor je mogel. Kar zavzela se je Danico, in ko jo je vprašal, kako je spala, je odgovorila: "Prosim;" ker ni verjela sama svojim ušesom.

"Danica," je nadaljeval, "danes se popelem malo na lov, ker obeta moj barometer boljše vreme. Varuj lepo Julčka in ne puščaj ga k Mrakovim!" "Če pa pridejo ponj?" "Reci, da sem prepovedal jaz."

"Jaz tega ne morem reči." "Zakaj ne?" "Oh, oče," se je nasmehnila Danica, "jaz imam za potrebo že dosti nasprotstva; več si ga ne želim."

"Kakor hočeš; sporočim pa jaz svoji svakinji, da naj se ne trudi več z mojim Julčkom. — Potem, kaj sem že hotel reči? Najina pogodba ugaja meni; če ti je prav, podaljšajva jo še za eno leto in potem bova govorila naprej."

"Meni je že prav," je dejala Danica razveseljena; "toda drugi se ne smejo vtikati v moje zadeve."

"Nihče se ne bo vtikal; za to bom skrbel jaz."

Prišla je Mrakovka povprašat, kako da se počuti ljubci svaki; Danico in njen pozdrav je prezrla v svojih rodbinskih skrbih.

"Nikar se ne prestraši, ljuba svakinja!" je dejal Berus in ji stresel roko. "Bil sem že čisto pri kraju, zdaj sem se pa zopet pomeknil na sredo."

"To me zelo veseli. Kaj pa Julček?" "Tudi dober in bo še boljši, če ga ne boste vi vabili k sebi in plašili."

"Jaz te ne razumem, Martin."

"Čudno, ko govorim vendar naravnost. Vas pa razumem jaz, če delate še takšne ovinke."

"Mi ne delamo nikakih ovinkov," je porastla žena; "ampak tebi hočem dobro in za tvoje dobro ime skrbimo."

"Po nepotrebnem."

"O nič se ne boj! Ne bomo ti vsiljevali svoje bratovske ljubezni. Če ti kdo drug ne bo pohujšal Julčka, pri nas se ne bo; mi smo poštna hiša. Kdo pa da govori iz tebe, dobro slutim. — Kača pisana!" je siknila proti Danici, ki se je bila stisnila v kot.

"Vun, vun! Izpred mojih oči!" je kričal Berus in šantal za svakinjo, ki se je obračala in ozirala nazaj in žugala s pestjo.

"Vidiš, Danica? Zdej bo za nekaj časa mir," se je začel krohotali Berus. Potem je ukazal hilpcu, naj pripravi sani in pozove sosedu Racmana, če hoče iti na lov, snel kozuh v omari in izvlekel visoke skorjune. Haca in murče sta začela skakati krog njega, se spenjati po njem in cviliti od veselja.

Mrakovka pa ni bila tako dobre volje. Tresla se je od razburjenosti, ko je prišla domov, tako, da ni mogla dolgo izpregovoriti nobene besede. Mož jo je izpraševal, kaj da ji je, prosil, da naj mu vendar pove; ona pa je sedla onemogla na stol in srepa gledala skrbnega soproga.

"Kupico vode mi prinesil!" je dejala čez dolgo časa; potem so se pa usule besede kakor suha toča, ki se je nabrala v soparnih oblakih in tolče in mendra nedolžno žitno polje. Oh kakšne primke je dajala Danici, kakšne Berusu! Prizanesla ni niti ubogemu svojemu možu, ki se je bil vendar pošteno potrudil, da bi spravil Danico iz bratove biše.

"Koliko moramo prestati me uboge ženske," je vpila nad njim, "zaradi vaših neumnosti! Vi posedate okrog; me pa se trudimo in skrbimo in delamo za hišo."

Mrak je čakal potrpežljivo, da se poleže nevihta.

"To je sitna reč!" je dejal, ko je mislil, da je nehala toča in se bo dala ceniti škoda.

"Ti si sitna reč!" je zakričala uboga žena. "Zakaj si pustil, da je prišlo tako daleč!" Da bi jo pomiril in potolažil, je pritrtil mož, da ima ona čisto prav; ampak da je treba stvar vendar trezno premisliti in se ne prenagli.

"S tisto pisano mamo, mislim, ni sva midva prav ravnala," je dejal in se obtožil tako tuje greha. "Preveč naravnost ni zmeraj najboljša."

"No, da," mu je segla v besedo, "prav to nam očita tvoj ljubezni brat, da hodimo po ovinkih."

"In vendar sva naredila še premajhen ovinek. Da le ne bi prav midva vdehnila Berusu tisti misli, ki sva mu

jih hotela izbiti iz glave! Osata ni treba nič poslušati. Bodiva mirna! Martin je trmast in bi utegnil narediti kakšno neumnost nama vkljub. Po strani se bo dala odvrniti nesreča, naravnost nič."

Danica pa je sedela zopet pogumna in dobre volje med Julčkom in Anico. "Ali veš ti, Danica, kakšno povest o hudih mačehah?" je dejal Julček zamišljen in jo zgrabil za roko.

"Kako ti pride to na misel!" se je zavzela Danica in se tudi zamislila. "To so žalostne zgodbe, Julček."

"em, in meni je tudi hudo, kadar mi jih pripoveduje teta," je šepetal deček. "Pošlušaj pa bi jih vendar rad. — Mačehe so gotovo vse hude."

"Oh, ne, Julček. Nekatero so dobre in morajo trpeti zaradi svojega imena."

"Jaz bi gotovo umrl, če bi dobil pisano mamo," je modroval Julček. "Pravo mamo sem komaj poznal. To vem, da je bilo lepo takrat, ker je bila vedno doma in vedno pri meni. Pisane se pa bojim."

"Oh, nič se ne boj, Julček!" ga je tolažila Danica. "Saj je ne dobiš, in tudi treba je ni."

"Kaj ne, da ne!" se je razveselil otrok. "Čemu naj bi jo jaz dobil! Saj imam tebe kakor svojo mamo in tudi tako rad te imam. — Zdravniki pravijo vedno, da zrastem jag še velik in krepak; toda ne vem, kdaj, in ne vem, če bo res."

"Oh, tu sta pa haca in murče!" je ploskala Anica z rokami in hitela v vežo, kjer sta cvilita in skakala piščka. Prišla sta bila samo naznanit gospodarjevi prihod in oddirjala zopet naproti sanem, ki so peljale med veselimi zvenkanjem Berusa in sosedu z lepo srno, ki jo je bil ustrelil gospodar.

Čez nekaj dni je bila velika pojedina in med povabljenimi tudi Bogomir. Pili so na lovsko srečo gospodarjevo, hvalili izbornu kuharico in reševali domače dogodke.

"Dva štefana plačam jaz," je dejal lekarnar, "za centralno kurjavo. Gospod davkar, kaj pa Vi tako zamišljeni?"

"Volitve mu gredo po glavi," je razlagal adjunkt, "volitve, ki se bližajo. Za kremenite značaje je to vedno zadrega in stiska."

"Kaj veste vi, mladi ljudje," se je hudoval mož, "kaj so bile volitve v naših časih!"

"Prijetni so bili tisti časi," je dejal dr. Poljak; "prizadevljivemu uradniku takrat ni bilo treba beliti si glave s kandidati. To skrb je prevzel šef; ta je naročil voz, če je bilo treba, in peljal svoje moštvo z odkazanim kandidatom na volišče. Tam so oddali glasove svoje glasove in se vrnili z zavestjo, da so zvršili svojo državljansko dolžnost. Pozneje so nastale sitnosti. Kaj ne, gospod davkar."

"O sitnosti. Volitve proste, ampak šalo je bilo treba razumeti."

"Saj vas je vselej o pravem času razsvetlil kak duh v uniformi političnega uradnika."

"Pojdite no! Kako razsvetlil? Reklo se je: Pričakuje se, da volijo gospodje korektno. Ampak kaj se to pravi, korektno! Korektno je vse in nič, korektno je preklet hudic, ki nastavlja zanke preprostemu človeku. Najbolje bi bilo, da bi sploh ne bilo treba voliti."

"O siromaki!" je miloval adjunkt. "To je pa vse drugačen mož go-pod dr. Osat, ki ve že zdavnaj, koga bo volil."

"Kadar bo kandidiral vreden mož," je dejal Osat, zaničljivo nabral usta in srepa pogledal adjunkta, "ga bom volil jaz."

"To boste pa dolgo čakali, gospod doktor, ker nečete kandidirati sami."

"Jaz? Da bi sodil potem vsak paglavac moje delovanje! Takšne smešnosti me Bog varuj. Za večino naših ljudi so še ti poslanci predobri."

"Med Kelti bi bili Vi vedno pod političnim nadzorstvom," je dejal zdravnik. "Kaj pa ti, Berus? Ti boš pa tistega volil, ki bo dal najbolj za vino."

"Ne," je odgovoril ta, "jaz počakam, da vidim, koga bo volil moj brat Mrak."

"To-le je politična zrelost, gospod davkar."

"Jaz namreč volim potem nasprotnika. — Tega mojega brata ali pravzaprav njo, svakinjo, je začelo naenkrat skrbeti, ali se bom jaz še ženil ali se ne bom," je nadaljeval Berus, in mirna beseda je prehajala v strastno jezo. "Kaj pa to njima mar! To je moja stvar, ki ne briga nikogar nič."

Jezne besede so poparile veselo družbo, in niti zdravnik si ni upal poslušati se z možem. Najmučnejša je bila nastala tišina za Danico, ki je čutila, kako se obračajo nanjo osupli, radovedni pogledi. S krepko voljo je ohranila videz popolne mirnosti, in prezirljivo hladno so odgovorile njene oči začudenim Bogomirovim. Splosna, skupna zabava je prenehala. Davkarjeva gospa je šepetala svojemu soprogu, da naj ne govori toliko o volitvah: "Ti voli kakor sodnik in adjunkt ali pa bodi tiho in ne razkladaj, kakšen junak da si." Gospodinja Mira se je bila obrnila k dr. Osatu in vprašala poluglasno, če so imeli stari Kelti tudi že volitve, in s hinavskim zanimanjem je poslušala razpravo o keltskih ver-gobretih. Berus pa se ni menil za nobeno zadrego svoje družbe, za nobeno tišino, za nobeno razpravo; nabrana jeza je morala na dan.

"Kaj pa to koga briga!" je dejal in

trdo postavil izpraznjeno kupico na mizo. "Davi me je ustavila celo gospa Radičeva. Gospod Berus, je dejala, gospod Berus, ali niste že prestari za ženitev? E, gospa, sem dejal, če niste prestari Vi, zakaj naj bi bil jaz. Ta mi hoče biti že tudi varuhinja. Jaz pa kar pogledam na petelina, ki se vrtil na Mrakovih strehi, in vem, odkod da piše veter."

(Dalje prih.)

"Quality and Service" Prodajem vse vrste URE in ZLATNINO.

Imam v zalogi darila za Božic. Primeni dobite vsako reč 20 odstotno ceneje kot kerkoli drugje. Prodajem vse vrste ameri-kanske in starokraj-ske ure in zlatnino a vsako delo jamčim. SLOVENCI in HRVATI po celi Ameriki. Ako rabite dobro Uro ali drugo reč, pišite meni kaj bi radi pa vam pošljem cenov. Vaska reč vas košta 20 od sto ceneje, kot bi plačali drugje.

JOS. SPOLARICH 901 N. Hickory St. JOLIET, ILL.

Luka Pleše HRVATSKO-SLOVENSKA GOSTILNA

kjer točim najokusnejše pivo, fina črna in importirana zganja in vinstar prodajem dišeče smodke. Se vsem priporočam v obilen obisk 1014 North Chicago St., Joliet, Ill.

Naznanilo!

Slavnemu slovenskemu in hrvatskemu občinstvu v Jolietu naznanjam, da sem otvoril svojo

ново месnico in grocerijo

na vogalu Cora in Hutchins cest, kjer imam največjo zalogo svežega in suhega mesa, kranjskih klobas, vse vrste grocerije in drugih predmetov, ki spadajo v mesarsko in grocerijsko področje.

Priporočam svoje podjetje vsem rojakom, zlasti pa našim gospodinjam. Moje blago bo najboljšje, najčistejše in tudi po zmerni ceni.

Splošnovanjem

John N. Pasdertz Chicago, tel. 2917 Cor. Cora and Hutchins St., Joliet, Ill.

Ali ste že poslali naročnino? Papir, tinta in barva ter vse tiskarske potrebsčine, stanejo zdaj tri do desetkrat več, kakor pred vojsko. Blagovolite poslati naročnino za celo leto \$2, ali za pol leta \$1, da vam list ne ustavi-mo. Pod sedanjimi razmerami je treba točneje plačevati za list, če ga hoče kdo točno dobivati. Pošljite naročnino takoj, da ne pozabite.

Naročite zaboje steklenic novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405 S. Bluff St., Joliet, Ill.

Pristopite k največjemu slovenskemu podpornemu društvu. DRUŠTVO SV. DRUŽINE (The Holy Family Society) šte. 1 D. S. D., Joliet, Illinois. Geslo: "Vse za vero, dom in narod, vsi za enega, eden za vse."

Odbor za leto 1916.

Predsednik.....George Stonich. Podpredsednik.....Stephen Kukar. Tajnik.....Jos. Klepec. Zapisnikar.....John Barbich. Blagajnik.....John Peiric. Reditelj.....Frank Kocjan.

Nadzorniki: Nicholas J. Vranichar, John N. Pasdertz, Joseph Težak.

To društvo sprejema rojake in rojakinje in sicer od 16. do 50. leta in izplačuje bolniške podpore \$1.00 na vsaki delavni dan za 50c na mesec. Zavarujete se lahko za \$500.00 ali za \$250.00 pri D. S. D.

To društvo ima že nad \$2,000 (dva tisoč dol.) v bolniški blagajni in je v 16. mesecih plačalo \$2,129.00 bolniške podpore članom (icam). Kdor plača takoj ob pristopu \$3.00, to je toliko, ko so plačali drugi člani zadnjih 6 mesecev, je deležen podpore v slučaju nezgode takoj po pristopu, drugače po 6 mesecih. Pristopnina je še prosta.

Redna seja se vrši vsako zadnjo nedeljo.

Kdor želi pristopiti v naše veliko in napredno društvo naj se glasi pri podnapredno društvo naj se glasi pri katerem odborniku.

POZOR ROJAKINJE! Ali veste, kje je dobiti najboljše meso po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici Anton Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in preku-jene klobase in najokusnejše meso. Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v našej mesnici in groceriji na vogalu Broadway and Granite Street

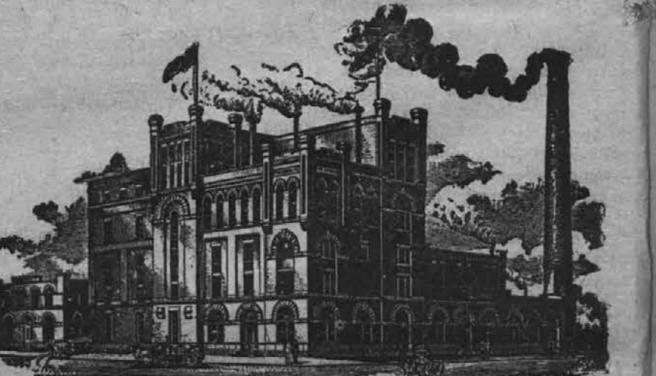
Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1118

FIRE INSURANCE. Kadar zavarujete svoja poslopja zopraj ogenj pojdite k

ANTONU SCHAGER North Chicagi Street v novi hiši Joliet National Banks.

STENSKI PAPIR Velika zaloga vsakovrstnih barv, olja in firnežev. Izvršujejo se vsa barvarska dela ter obešanje stenskega papirja po nizkih cenah.

Alexander Daras Chi. Phone 376 N. W. 927. 120 Jefferson St. JOLIET, ILL.

Fred Lehring Brewing Co. JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts. Both Telephones 26. JOLIET, ILLINOIS.

Rojakom priporočamo sledeče blago.

- Kranjski Brinjevec, zaboje (12 steklenic) za \$12.00
- Kranjski Slivovec, zaboje (12 steklenic) za \$10.50
- Baraga, zdravilno grenko vino, zaboje (12 steklenic) za \$5.00
- Ravbar Stomach Bitters, zaboje (12 steklenic) za \$7.00
- Kentucky Whiskey, Bottled in Bond Quarts, zaboje (12 stekl.) za \$10.50
- S. L. C. Monogram, Bottled in Bond Quarts, zaboje (12 stekl.) za \$10.00
- Cognac Brandy, zaboje (12 steklenic) za \$9.00
- Holland Gin, zaboje (15 steklenic) za \$12.00
- Rock and Rye, Quarts, zaboje (12 steklenic) za \$6.00
- Californijsko Vino, zaboje (25 steklenic) za \$7.00
- Californijsko Vino, zaboje (25 steklenic) za \$6.00
- Domace Vino, v sodih po 6 galonov, 10 galonov, 25 galonov in 50 galonov, galon po \$75c

Z naročilom je poslani Money Order ali Bank Draft. — Pišite v slovenskem jeziku na:

Slovenian Liquor Co., Joliet, Illinois.